

“Ατομική βόμβα” τα σεισμικά ρήγματα της Χαλκιδικής κάτω από τα μεταλλεία της ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ

Το ρήγμα που έδωσε σεισμό 7 Ρίχτερ το Σεπτέμβριο του 1932 περνάει κάτω από την Ελληνικός Χρυσός Α.Ε.

Στο εξασέλαιο αφιέρωμα του περιοδικού CRASH Απριλίου στα ρήγματα της ανατολικής Χαλκιδικής υπάρχει μέρος της συνέντευξης που έδωσε ο σεισμολόγος Γεράσιμος Χουλιάρης στο Δημήτρη Κωνσταντάρη.

Οι σεισμοί δεν σκοτώνουν, οι ανθρώπινες κατασκευές σκοτώνουν. Αλλά το χρήμα τα κάνει όλα εύκολα. Συνέντευξη του Γεράσιμου Χουλιάρα στο Δημ. Κωνσταντάρρα

Ένα τεράστιο τεκτονικό ρήγμα, μια ρωγμώδης διακοπή της συνέχειας μιας ομάδας στρωμάτων πετρωμάτων του στερεού φλοιού της Γης, μήκους τριάντα χιλιομέτρων που διατρέχει μια περιοχή από το δεξιό ως και το κεντρικό «πόδι» της Χαλκιδικής και που ιστορικά έχει αποδοχθεί ικανό να «δώσει» μεγάλους σεισμούς οποιαδήποτε στιγμή, βρίσκεται κάτω από έναν αριθμό ορυχείων στην Κασσάνδρα .Η αξιοποίηση των ορυχείων αυτών έχει δοθεί με επίσημη συμφωνία πώλησης από το Ελληνικό Κράτος σε μια Καναδέζικη εταιρεία, την Eldorado Gold . Για την «ανάπτυξη».

Ανάπτυξη επάνω σ' ένα επικίνδυνο , τεράστιο ρήγμα; Με ποιες εγγυήσεις και με ποιες προφυλάξεις; Κι όμως. Η άδεια για εξόρυξη δόθηκε στα τέλη του 2010 και οι εργασίες άρχισαν παρά την σαφή επισήμανση της Ειδικής Σεισμοτεκτονικής Μελέτης περί επικινδυνότητας

Την επικινδυνότητα τη γνωρίζουν και την επισημαίνουν – «κομψά» μεν αλλά την επισημαίνουν -οι μελετητές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και οι ιδιοκτήτες της «Ελληνικός Χρυσός» και φυσικά την γνωρίζαν και οι υπουργοί που την ενέκριναν: Ο κύριος Γιώργος Παπακωνσταντίνου και η κυρία Τίνα Μπριμπίλη. Θα ήταν ίσως χρήσιμο να μάθουμε σήμερα τη θέση τους. Κι αν μάλιστα γινόταν και κάποια «έρευνα» ή «πραγματογνωμοσύνη» για την πραγματική κατάσταση, δεν θα έκανε κακό να ...έριχνε μια ματιά και κάποιος εισαγγελέας. Πάντως το Μάρτιο του 2011, το Συμβούλιο Περιβαλλοντικών του Αριστοτελείου πρότεινε να μην γίνει αποδεκτή η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και να μην προχωρήσει η αδειοδότηση του έργου.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι ενώ το Συμβούλιο της Επικρατείας , χωρίς να λάβει υπ' όψη του την αποδεδειγμένη σεισμική επικινδυνότητα της περιοχής, έκρινε πρόσφατα «απολύτως νόμιμη» τη λειτουργία των μεταλλείων χρυσού , το Πρυτανικό Συμβούλιο του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, είχε ζητήσει πέρισι το Μάιο να υπάρξει μηχανισμός διαρκούς ελέγχου τήρησης των περιβαλλοντικών όρων, κρίνοντας ότι στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Δεκεμβρίου 2010 «υποβαθμίζεται ο περιβαλλοντικός κίνδυνος από την προτεινόμενη δραστηριότητα» και προτείνοντας «να συμπληρωθεί και να επανεξεταστεί η ΜΠΕ στα σημεία που δεν παρέχονται εγγυήσεις για την ασφαλή εξόρυξη».

Κάνει άραγε ο άνθρωπος πράγματα που δημιουργούν προβλήματα τα οποία με τη σειρά τους, δημιουργούν σεισμούς; Εκεί, στην επίμαχη τοποθεσία της πανέμορφης Χαλκιδικής , όπου υπάρχει ρήγμα, όπου υπάρχει επικινδυνότητα, τι είναι «κάποιοι» που δεν τα ξέρουν όλοι; Ποιοι «κρύβουν» μυστικά και...ντοκουμέντα; Και γιατί; Ποιοι απ' αυτούς που ξέρουν δεν μιλούν; Και γιατί; Είναι η αδιαφορία για την αξία τη ανθρώπινης ζωής; Η επιπολαιότητα και η βλακεία; Το χρήμα; Ή όλα μαζί;

Παρακολουθείται η σεισμικότητα στο ορυχείο;

Μιλώ με το γνωστό σεισμολόγο του Αστεροσκοπείου Αθηνών και στενό συνεργάτη του καθηγητή Βαρώτσου, τον Μάκη Χουλιάρα που πρόσφατα, σε τηλεοπτική εκπομπή, «πρόλαβε» να εκφράσει» την ανησυχία του για τις ανθρώπινες κατασκευές, τους σεισμούς και τη λήψη προληπτικών μέτρων στο ορυχείο. Στην τελευταία θεωρητικά ερώτηση είναι κατηγορηματικός:

«Κανένας από τους εργαζόμενους της εταιρίας που ήταν στην εκπομπή δεν γνώριζε αν παρακολουθείται η σεισμικότητα στο ορυχείο».

Η θέση του είναι απόλυτη. Μπαίνουμε στη συζήτηση για την Eldorado Gold, ιδιοκτήτριας του 95% της «Ελληνικός Χρυσός» που κάνει επένδυση της τάξης του 1 δισ. δολαρίων στα μεταλλεία της Ολυμπιάδας, στο Στρατώνι, στις Σκουριές και αλλού. Ο Μάκης Χουλιάρας παίρνει το λόγο :

«Σε 3-4 σημεία ψάχνουν , στην ίδια περιοχή. 20 χιλιόμετρα όλη κι όλη, γύρω – γύρω. Στρατώνι, Σκουριές και τα άλλα...όλα είναι κοντά σε μικρά χωριουδάκια στην ίδια περιοχή , στην Ιερισσό και την Αρναία. Το κοίτασμα είναι το ίδιο και σκάβουν σε διαφορετικές σήραγγες. Έχουν πλέον δικαίωμα να ανοίγουν τρύπες όπου τους συμφέρει».

- Εκείνη λοιπόν η περιοχή «υποδιατρέχεται» από ένα ρήγμα. Ένα «σπάσιμο» στα υπόγεια πετρώματα που εκ της φύσεώς του δημιουργεί σκέψεις, υπόνους , φόβους για σεισμική δραστηριότητα. Σεισμό δηλαδή. Σωστά;

« Σωστά. «Ρήγμα» είναι μια μεγάλη «σχισμή» στο υπέδαφος. Εκεί υπάρχουν πολλές τέτοιες «σχισμές». Όπως υπάρχουν εκατοντάδες ρήγματα στον Ελλαδικό χώρο. Υπάρχουν γιατί η Ελλάδα έχει μια σεισμοτεκτονική κατάσταση όπου ασκούνται φοβερές πιέσεις στο υπέδαφος από την κίνηση τεκτονικών πλάκων. Είναι η πιο σεισμογενής περιοχή της Ευρώπης λόγω της Αφρικανικής τεκτονικής πλάκας που συγκρούεται με την Ευρασιατική. Αυτά τα ρήγματα κατά περιόδους ενεργοποιούνται με σεισμούς, από την αύξηση των τάσεων, από τη συσσώρευση πίεσης ...από αυτό τον ένα πόντο...τους δυο πόντους που στρώχνει η Αφρική την Ελλάδα κάθε χρόνο προς τα Βορειοανατολικά, προς τη μεριά της Τουρκίας. Έτσι αυξάνεται η τάση μέχρι που υπερβαίνει το όριο που αντέχει μια πέτρα και η πέτρα σπάει. Και σπάει βέβαια συνήθως εκεί που η πέτρα είναι αδύνατη. Και είναι αδύνατη εκεί όπου έχει ξανασπάσει, εκεί που έσπασε πριν από 20 χρόνια, πριν από 30 χρόνια.»

Το μήκος του ρήγματος και η επικινδυνότητα

- Και όπου έχουμε ένα ρήγμα μεγάλο σε μήκος, πολλαπλασιάζεται η επικινδυνότητα...

«Ακριβώς. Εμπειρικά γνωρίζουμε ότι το μήκος του ρήγματος έχει να κάνει με το μέγεθος του σεισμού που θα παραχθεί, με την ενέργεια που μπορεί να δώσει».

- Και αυτό το ρήγμα των 30 τώσων χιλιομέτρων στη Χαλκιδική είναι ένα;

« Είναι τρία συγκεκριμένα τα πιο επικίνδυνα. Ένα των 30 χιλιομέτρων, ένα των 15 και άλλο ένα των 8, παρακλάδια του θηρίου, του «γαιδουριού» των 30 χλμ. Ένα ρήγμα 30 χιλιομέτρων με βάθος τουλάχιστον δέκα χιλιομέτρων όπου περίπου είναι τα επίκεντρα. Η σεισμικότητα στη Χαλκιδική είναι επιφανειακή. Στα πρώτα 10-20 χιλιόμετρα του φλοιού της γης. Είναι πιο επικίνδυνο αυτό. Μας δίνουν πιο μεγάλη αίσθηση του «κουνήματος» απ' ότι αν ήταν σε πιο μεγάλα βάθη 40-50 χιλιομέτρων. Τότε δεν θα τους καταλαβαίναμε τους μικρούς σεισμούς. Λόγω της βάθους, της λεγόμενης υποκεντρικής απόστασης»

- Κι αυτό το ρήγμα, πόσες φορές έχει προκαλέσει σεισμό;

«Στην ιστορία της η ευρύτερη περιοχή έχει δώσει ισχυρούς σεισμούς δεκάδες φορές. Όμως τα περισσότερα στοιχεία είναι παλιά. Οι σειсмоγράφοι ήρθαν στην Ελλάδα το 1911. Για πιο πριν δεν έχουμε στοιχεία ενόργανα για να πούμε πόσες φορές αυτό ή εκείνο το ρήγμα έχει δραστηριοποιηθεί. Και να το πούμε με κάποια ακρίβεια ώστε να βρούμε κάποια αξιόπιστη «περίοδο επανάληψης» στατιστικά. Υπάρχουν περιοχές που συχνά, κάθε δέκα-είκοσι χρόνια παρουσιάζουν διέγερση, υπάρχουν και περιοχές όπως η Κοζάνη που ποτέ δεν είχε διεγερθεί και ξαφνικά, το 1995, «γκρέμισε» 2.500 στήπια με σεισμό 6 ρίχτερ.»

- Εκεί όμως, στη Χαλκιδική, υπάρχει ο σεισμός του 1932, στο Στρατώνι...

«Ήταν 7 ρίχτερ. Είχε περισσότερους από 160 νεκρούς. Χτύπησαν τις καμπάνες στη Θεσσαλονίκη. «Κουνήθηκε» η Θεσσαλονίκη. Τριάντα χιλιόμετρα; Αν κοπάξεις τη διάρρηξη, φτάνει ως το δεύτερο πόδι της Χαλκιδικής. Το ρήγμα έχει μια κατεύθυνση προς τη Θεσσαλονίκη».

- Και γιατί διαλέγουν να κάνουν εκσκαφές εκεί ;

«Το γιατί έγιναν εκσκαφές εκεί το γνωρίζουν οι Αρχαίοι Έλληνες που είχαν ξεκινήσει το ορυχείο. Άλλες βέβαια ποσότητες έβγαζαν τότε και άλλες σήμερα. Άλλα μηχανήματα, άλλοι τρόποι εξόρυξης τότε, ενώ δεν γνώριζαν περί ρηγμάτων και δεν μπορούσαν να χαρτογραφήσουν. Αυτά όλα «βγήκαν» από το Βασίλη Παπαζάχο που «κέντησε» όλη τη Βόρεια Ελλάδα και μας έμαθε κι εμάς για τα ρήγματα της περιοχής. Τότε ξεκινήσαμε. Τότε ξεκίνησε η τομογραφία. Γιατί η σεισμολογία εκεί βασικά διαφέρει από τη Γεωλογία. Ο γεωλόγος κοιτάει τη γη στην επιφάνεια, σ' αυτό που βλέπει το ανθρώπινο μάτι. Η Σεισμολογία αναπτύχθηκε διεθνώς μετά το 1965 και αναπτύχθηκε μετά το πόλεμο του Βιετνάμ βασικά. Τότε κατασκευάστηκαν, βελτιώθηκαν, βγήκαν σε παραγωγή οι πρώτοι φορητοί σεισμογράφοι που μπήκαν στο Βιετνάμ για να μπορέσουν οι Αμερικανοί να βρουν το μέτωπο του εχθρού. Από τις εκρήξεις. Η πρώτη βιομηχανία που παραγάγε φορητούς σεισμογράφους ήταν η Teledyne η αμερικανική που παράλληλα, πουλούσε και όπλα.»

- Δηλαδή ήταν συμπτωματική η εξέλιξη; Φτιάχτηκαν σεισμογράφοι γιατί οι Αμερικανοί «φύτεψαν» αισθητήρες για να πάρουν πληροφορίες για την πολεμική δραστηριότητα των Βιετναμέζων;

«Βεβαίως. Από εκεί ξεκίνησε να χρηματοδοτείται συστηματικά η σεισμολογία. Χρηματοδοτούσαν την παραγωγή σεισμογράφων για να «ακτινογραφούν» το μέτωπο και αυτό συνεχίστηκε με σεισμογράφους πιο εξελιγμένους, πάλι από την Teledyne η οποία πουλάγε όπλα ενώ κατασκεύαζε φορητούς

σεισμογράφους για τον αμερικανικό στρατό. Ένα «κουτί» δηλαδή που το πέταγες από ελικόπτερο και μετά...λειποργούσε. Μετά ακολούθησε η παρακολούθηση των πυρηνικών εκρήξεων γιατί οι Αμερικάνοι είχαν «ψυλλιαστεί» ότι οι Ρώσοι έκαναν δοκιμές αλλά δεν ήξεραν πώς να το αποδείξουν. Πήγαν στη Β. Σουηδία και στην Νορβηγία, εγκατέστησαν τους πρώτους σεισμογράφους και παρακολουθούσαν τις πυρηνικές εκρήξεις από το Ρώσικο κέντρο δοκιμών στην Νόβγια Ζεμλά. Η Σεισμολογία ευεργετήθηκε από τους Αμερικάνους από... «σπόντα». Λόγω της κατασκοπείας ανακαλύφθηκε η «διαγνωστική σεισμολογία». Ακόμη και τις εκρήξεις στο Ρωσικό Υποβρύχιο «Κουρσκ» και τα γεγονότα στους Δίδυμους Πύργους παρακολουθήσαμε με σεισμογράφους».

- Τι ήταν αυτό που σε «ερέθισε» ώστε να ασχοληθείς με την υπόθεση; Τα γεγονότα στις Σκουριές;

«Ναι. Γνώριζα την περιοχή, ήξερα και το ρήγμα. Το ορυχείο δεν «δούλευε», δεν ήταν ενεργό. Ξεκίνησε το 2010 η κινητικότητα για το αν θα το αγόραζαν. Κι όταν άρχισε η συζήτηση για την αδειοδότηση, το Γεωλογικό τμήμα του Αριστοτέλειου Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης ανέλαβε τη σύνταξη μελέτης επικινδυνότητας της περιοχής. Στην Ελλάδα όταν γίνεται Σεισμοτεκτονική Μελέτη συνήθως την κάνει το Πανεπιστήμιο της Αθήνας ή της Θεσσαλονίκης ή το Αστεροσκοπείο στο οποίο εργάζομαι...».

Τι ήξεραν Πατακωνσταντίνου – Μπιρμπίλη; Τι ευθύνες έχουν;

- Ένα χρόνο μετά, το Συμβούλιο Περιβάλλοντος του ΑΠΘ πρότεινε να μην γίνει αποδεκτή η Μελέτη και να μην προχωρήσει η αδειοδότηση του έργου. Έναν ακόμη χρόνο μετά, το Πρωτανικό Συμβούλιο του Αριστοτέλειου σχολιάζοντας «τους περιβαλλοντικούς όρους που οι επιστήμονες έχουν επισημάνει και δεν έχουν ληφθεί πλήρως υπόψη», ζήτησε «να υπάρξει μηχανισμός διαρκούς ελέγχου τήρησης των περιβαλλοντικών όρων», έκανε ότι στη Μελέτη υποβαθμίζονται ο περιβαλλοντικός κίνδυνος από την προτεινόμενη δραστηριότητα και πρότεινε «να συμπληρωθεί και να επανεξεταστεί η ΜΠΕ στα σημεία που δεν παρέχονται εγγυήσεις για την ασφαλή εξόρυξη». Δεν έγινε τίποτα όμως.

« Αρκετά όμως σημεία της μελέτης ήταν απολύτως σαφή. Στην πρώτη σελίδα κιόλας αναφέρει ότι υπάρχει ενεργό ρήγμα, ότι είναι επικίνδυνο, ότι θέλει προχωρήσει η αδειοδότηση του έργου ; Εγώ πάντως έμαθα, κοίταξα, είδα ότι υπάρχει ένα τεράστιο ρήγμα και ήμουν σίγουρος ότι θα υπήρχε πρόβλημα. Στην κυβέρνηση, θάπρεπε να υπάρχουν και οι κατάλληλοι άνθρωποι για εκτιμήσουν το περιεχόμενο της μελέτης σε όλες τις παραμέτρους. Τότε ήταν υπουργοί Οικονομικών και Περιβάλλοντος ο κ. Πατακωνσταντίνου και η κυρία Μπιρμπίλη . Η οποία γνωρίζει από Περιβαλλοντολογία, έχει σπουδάσει στο αντικείμενο κιόλας. Δεν τα είδαν; Δεν τα διάβασαν; Δεν τους είπαν; Δεν άκουσαν για τη σύσταση του Συμβουλίου Περιβάλλοντος του ΑΠΘ να μην προχωρήσει η αδειοδότηση του έργου ; Εγώ πάντως έμαθα, κοίταξα, είδα ότι υπάρχει ένα τεράστιο ρήγμα και ήμουν σίγουρος ότι θα υπήρχε πρόβλημα. Αλλά...αλλά δεν έγινε τίποτα. Ούτε καν προτεινόταν από τη Μελέτη η παρακολούθηση της σεισμικότητας στην περιοχή του ορυχείου. Το Συμβούλιο Περιβάλλοντος δεν το άκουσε κανείς. Ούτε το Πρωτανικό Συμβούλιο. Βρήκα τη μελέτη, είδα ότι οι συνάδελφοι είχαν κάνει καλή δουλειά, δεν έκρυψαν τίποτα, χαρτογράφησαν το ρήγμα, είπαν ότι είναι επικίνδυνη η περιοχή αλλά...αλλά κάποιοι τα υποτίμησαν ή τα αγνόησαν όλα.»

- Και ποιο είναι πλέον το δικό σου το «γιατί»;

«Εγώ γυρεύω να μάθω εάν ένα τέτοιο επικίνδυνο ρήγμα όπου γίνεται ένα τεράστιο έργο, παρακολουθείται σεισμολογικά. Όλη η περιοχή. Ξέρουμε ότι έχουν συμβεί πάρα πολλές φορές θανατηφόρα ατυχήματα από σεισμούς σε ορυχεία . Προ ημερών έγινε σεισμός 4,7 στην Πολωνία και ήταν 19 άνθρωποι, μεταλλευοί μέσα στο ορυχείο. Από ένα 4,7. Όταν μιλάμε για περιοχή που έχει «δώσει» 7 Ρίχτερ, δεν μπορούμε να είμαστε ήσυχοι. Και επειδή οι σεισμοί δεν σκοτώνουν, οι ανθρώπινες κατασκευές σκοτώνουν, εμένα με ενδιαφέρει εάν είναι κατάλληλα κατασκευασμένο το ορυχείο και αν είναι εξασφαλισμένη η ασφάλεια των εργαζομένων».

- Πρόσφατα, στην τηλεόραση, όταν μίλησες για επικινδυνότητα, σου έκανε «ρελάνς» ο διπλανός σου ο μεταλλειολόγος και είπε ότι ο σεισμός δεν είναι αναγκαστικά επικίνδυνος.

«Μα είναι πολύ ανόητο όλο αυτό εκ μέρους του. Είναι προσωπική του άποψη. Δεν τον γνωρίζω. Αλλά είναι φυσιολογικό γιατί είναι εργαζόμενος εκεί. Είναι εξαρτώμενος από το χρήμα ο συγκεκριμένος όπως και οι υπόλοιποι στην ίδια εκπομπή. Εργάζονται στην εταιρεία, τους καταλαβαίνω».

- Μα είναι δυνατόν να υπάρχουν άνθρωποι που επειδή βγάζουν το μεροκάματο τους σε μια επιχείρηση, αγνοούν την επικινδυνότητα;

«Μου κάνει εντύπωση που με ρωτάς γιατί εσύ πρέπει να γνωρίζεις καλά ότι το χρήμα τα κάνει όλα εύκολα. Η Ιαπωνία καταστράφηκε από την πυρηνική βόμβα των Αμερικάνων. Έπρεπε μετά 5 χρόνια, σ' ένα μικρό- σχετικά- νησί να ξυπνήσουν ξαφνικά, το 1953 , να ξεχάσουν τον όλεθρο και την καταστροφή και να βάλουν πυρηνικά για να βελτιώσουν την ανάπτυξη και τα οικονομικά τους μεγέθη; Στην πιο σεισμογενή χώρα στον κόσμο;»

- Ανθρώπινη ανοησία;

«Όχι. Για το χρήμα. Έπρεπε να αναπτυχθούν. Είχαν καταστραφεί. Και χρησιμοποίησαν τα ίδια πυρηνικά που τους είχαν καταστρέψει για να αναπτυχθούν. Ο αυτοκράτορας πριν από λίγο καιρό, ομολόγησε ότι «πρέπει να πάρουμε ρίσκο» Για την ανάπτυξη και το χρήμα. Ο άνθρωπος είναι ικανός και από ηλιθιότητα αλλά και για το χρήμα να κάνει παρεμβάσεις στη φύση οι οποίες μπορεί να είναι καταστροφικές»

- Είναι δυνατόν αυτή τη στιγμή να πούμε «Μην το κάνετε γιατί υπάρχει η ελάχιστη έστω πιθανότητα να προκαλέσουμε σεισμό»; Ποιος το παίρνει αυτό το ρίσκο; Εσύ δεν μπορείς να το αγνοήσεις. Μπορεί όμως ο υπουργός».

« Όπως και το αγνόησε άλλωστε. Πίστεψε τους μεταλλειολόγους. Ανθρώπους οι οποίοι δεν ήταν ειδικοί. Αυτός που υπέβαλε τη μελέτη είναι γεωλόγος. Επικοινωνήσα με το συνάδελφό μου, Κώστα Παπαζάχο στη Θεσσαλονίκη (γιός του Βασίλη) ο οποίος είναι καθαρά βιομηχανικός σεισμολόγος. Σεισμολόγος/Γεωφυσικός είμαστε 5-6 στην Ελλάδα. Με πτυχία και εξειδίκευση στο εξωτερικό. Μην κοιπάς που βγαίνουν και λένε.....Όλοι είναι γεωλόγοι-φυσικοί –μαθηματικοί κτλ. Τον ρώτησα αν γνωρίζει τη μελέτη. Μου είπε ότι είναι πολύ σοβαρό το θέμα αλλά ότι δεν το χειρίστηκε εκείνος»

- Και τώρα; Τι θα κάνετε;

« Υπάρχουν πολλά ορυχεία στον κόσμο, πολλές σεισμογενείς χώρες που αναπτύσσονται απ' τον ορυκτό τους πλούτο. Έχουμε την τεχνολογία να προειδοποιήσουμε πριν από τη γέννηση ενός σεισμού. Στα ορυχεία πλέον μπαίνουν ανιχνευτές, σεισμόμετρα οπότε πριν γίνει κάποια κατολίπηση, μετόπιση μέσα στο ορυχείο, το βλέπουμε εγκαίρως. Εγώ ήθελα να πληροφορηθώ αν η συγκεκριμένη εταιρεία, Eldorado Gold και όποιο άλλο είναι «μέσα», έχει τέτοια όργανα στο ορυχείο όπου πάνε να βάλουμε ανθρώπινες ζωές. Προσπάθησα να πληροφορηθώ από τους εργαζόμενους αν υπάρχει σεισμογραφικό δίκτυο μέσα στο ορυχείο αλλά δεν γνώριζαν τίποτα . Μα μπορείς να κάνεις απλά σχέδια πάνω σε ένα ρήγμα; Υπάρχει τεχνολογία να γίνει το έργο και αυτό και οι πλατφόρμες αλλά έχει κόστος. Εγώ λοιπόν, θα προτείνω στον ιδιώτη που θέλει να βγάλει χρυσό, αέριο, πετρέλαιο να δαπανήσει πέντε ευρώ παραπάνω για νάναι ασφαλείς οι άνθρωποι που δουλεύουνε μέσα».

- Οι αντιδράσεις στη Χαλκιδική για τις εξορύξεις, ακόμα δεν έχουν πιάσει το θέμα της σεισμικότητας και αντισεισμικότητας. Ούτε καν το Συμβούλιο της Επικρατείας το έχει «πιάσει». Κυρίως ασχολούνται με το περιβάλλον. Και είχαμε και σοβαρά επεισόδια. Τι θα γίνει τώρα αν μέσα σ' όλο αυτό προστεθεί και ο φόβος και η πιθανότητα του σεισμού;

« Οι σεισμολόγοι γνωρίζουν ότι τον περασμένο μήνα 6 συνάδελφοί μας στην Ιταλία , σεισμολόγοι του παλικού κράτους , καταδικάστηκαν σε 20 χρόνια φυλακή για «υπερβολικό καθουχασμό» για τα γεγονότα στην Λάκουλα. Δεν μπορείς να βγαίνεις σε μια περιοχή η οποία «κουνιέται» και να λες «Μην ανησυχείτε». Εδώ οι συνάδελφοί μου το είχαν πάρει πολύ ελαφρά. Όποτε γινόταν σεισμός έβγαναν κι έλεγαν «Μην ανησυχείτε». Όταν σ' εμάς υπήρχε επιστημονική ένδειξη από Βαρώνσο ή άλλα επιστημονικά στοιχεία, εγώ έλεγα στον κόσμο να προσέχει. Έχω κατηγορηθεί για αυτό από ορισμένους συνάδελφους με δημοσιοπαλαηλική νοοτροπία που ποτέ δεν έσκισαν παντελόνια για να πάνε στο ύπαιθρο και να βάλουν καλώδια μέσα στη γη για να την «αφουγκραστούν». Τώρα επειδή δεν έχει ειπωθεί τίποτα για αυτό, ακούει για περιβάλλον, για θέσεις εργασίας, για τουρισμό και κανείς δεν έχει μιλήσει για το ρήγμα. Απαράδεκτο.»

- Μήπως κάποιοι άνθρωποι, δημοσιογράφοι, καθηγητές, στελέχη εταιρειών, επιστήμονες, «παρεκλήθησαν» να μην το αναφέρουν.

«Προφανώς...προφανώς»

- Τώρα όμως εσύ αρχίζεις και το «βγάζεις προς τα έξω».

Οι συνάδελφοί μου το έχουν κάνει «γαργάρα» το θέμα. Δεν μιλάει κανένας.

«Πιστεύω ότι κάνουμε μαζί μίαν αρχή. Τώρα ξεκινάμε σαν κράτος να αναπτυχθούμε...με τον ορυκτό μας πλούτο και τα λοιπά...πρέπει να γίνουμε και πιο υπεύθυνοι. Με έχουν ρωτήσει πολλοί. Τα λέω. Τα γράφουνε, τα δημοσιεύουν. Με ρωτάνε: «Υπάρχει επικινδυνότητα ;» και απαντώ : «Βεβαίως υπάρχει». Βλέπω ότι οι συνάδελφοί μου το έχουν κάνει «γαργάρα» το θέμα. Εγώ οφείλω να πω την αλήθεια. Υπάρχει επικινδυνότητα αλλά και τρόποι να τη μειώσουμε .Μετά την εκπομπή του Τριανταφυλλόπουλου, μαζεύτηκαν όλοι να με...πάνε. Γιατί είπες αυτό, γιατί είπες εκείνο, εμείς δουλεύουμε εκεί και αισθανόμαστε ασφαλείς...»

- Σου είπαν εν ολίγοις να ...σκάσεις...

Αν σε πονάει η καρδιά σου, πας σε καρδιολόγο. Δεν πας σε παθολόγο. «Ναι. Ήρθαν και οι 9 της εταιρείας και ορμήξανε να με φάνε. Και τους ρωτάω: μέσα στο ορυχείο σας έχετε σύστημα συναγερμού σε περίπτωση δόνησης; Μου απάντησαν «όχι». Ε...με φοβίζει αυτό. Και ερωτώ: Εφ όσον το Αριστοτέλειο υπέβαλε μια τέτοια μελέτη στο Υπουργείο, πως και δεν σας συνέστησε να βάλετε και έναν σεισμογράφο; Εκεί...δίπλα στο ορυχείο...να παρακολουθείτε. Αν είχαν βάλει σεισμολόγο στην ομάδα της μελέτης...δεν υπάρχει περίπτωση να μη συνέστηνε κάτι τέτοιο. Πέρυσι εξέφρασε επιφυλάξεις το Πρωτανικό Συμβούλιο του Αριστοτέλειου. Έγινε τίποτα; Τη μελέτη την υπογράφη γεωλόγος. Μα αν σε πονάει η καρδιά σου, θα πας σε καρδιολόγο. Όχι σε παθολόγο. Στη μελέτη δεν έκρυψαν τίποτα. Περιέλαβαν όλα τα στοιχεία. Αλλά...ξέρεις κάτι; Όταν κάνει μια τέτοια μελέτη, για τέτοια έργα, υπάρχουν και τα «μοντέλα». Υπάρχει το «Χειρότερο σενάριο», υπάρχει και το «Καλύτερο σενάριο». Δεν μπορείς να μην συμπεριλάβεις και το «Χειρότερο». Όταν όλα τα απλουστεύεις...»

- Δηλαδή είναι ανθρώπινη η κρίση. Εμείς τη διαμορφώνουμε. Και δεν λαμβάνουμε υπ' όψη ούτε όλα τα στοιχεία. Άσε που δεν αποκλείεται να σε πούνε και κινδυνολόγο

« Μα από τη στιγμή που η μελέτη δεν έχει στοιχεία για τους σεισμούς αφού έτσι κι αλλιώς οι σεισμογράφοι ήρθαν το 1911, για να κάνει σύγκριση χρησιμοποίησε αυτό που λέμε «Κατάλογο Μόντε Κάρλο». Ξέρεις τι είναι; Βάζω τον υπολογιστή να μου κάνει έναν εικονικό κατάλογο 10.000 σεισμών και αρχίζω και παίζω με τον κατάλόγο μου. Ούτε καν ελέγχεται η ακρίβεια και η τεχνική δυνατότητα.»

- Κάτι σαν τα exit polls στις εκλογές.

«Ακριβώς. Αυτή είναι η τεχνική. Εγώ λέω ότι δεν μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε μόνο τυχαία στατιστική και να βάλουμε σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές. Έπρεπε να έχουν ληφθεί ουσιαστικά μέτρα μέσα στο ορυχείο. Σε 24ωρη λειτουργία, δίκτυο σεισμογράφων ,συνδεδεμένο με το Αριστοτέλειο ή με το Γεωδυναμικό Ινστιτούτο. Όπως -φαντάζομαι- υπονοούσε με τις παρατηρήσεις του το Πρωτανικό Συμβούλιο σχολιάζοντας τη Μελέτη που είχαν συντάξει «δικό του» άνθρωποι. Όταν ρωτάω αν έχουν σεισμογράφο και μου λένε όχι και έχουν βάλει ένα μεταλλολόγο να λείι στην τηλεόραση ότι εκεί πάνω είναι το πιο ασφαλές μέρος...ε...αυτά πια...»

- Φαντάζεσαι ότι θα τα κάνουν αυτά τα πράγματα;

«Ελπίζω ότι αυτοί που έπρεπε τότε και αυτοί που πρέπει τώρα θα ξαναδιαβάσουν τη Μελέτη, θα διαβάσουν την έκθεση του Πρωτανικού Συμβουλίου και μ' αυτά που λέμε και με τη διάδοση της πληροφορίας, θα ξεκινήσουν να τα κάνουν. Αν «κουνηθούνε» κάποια καμπανάκια προς την εταιρεία...ίσως πουν κι αυτοί στα αφεντικά τους ότι «ο Χουλιάρας μας είπε ότι είναι ύποπτα τα πράγματα». Είναι μια αφορμή να ξεκινήσουν να κάνουν αυτά που πρέπει. « Όχι «σενάρια Μόντε Κάρλο». Να βάλουν ανιχνευτήρες και να προφυλάξουν και τους εργαζόμενους και την δική τους την επένδυση. Δεν λέω όχι στο έργο. Δεν είμαι περιβαλλοντολόγος, δεν είμαι πολιτικός. Λέω «με προσοχή». Τον έχουμε τον πλούτο ώστε να αναπτυχθούμε ραγδαία. Τον έχουμε κάτω απ' τα πόδια μας. Αλλά εκεί έχουμε κι ένα «σεισμολογικό εργαστήριο». Το ένα δεν είναι συμβατό με το άλλο. Έχουμε τις γνώσεις για να δώσουμε περισσότερη ασφάλεια.»

Η «ένοχη σιωπή» των υπουργών

Την Τετάρτη, 27/2, αρκετά blogs με πρώτο το newsbomb, μιλούσαν για «Παρέμβαση της Ε.Ε. για το «ξεπούλημα» των μεταλλείων Κασσάνδρας» και για την « ένοχη σιωπή των πρώην Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Παπακωνσταντίνου – Μπιρμπίλη», χωρίς ωστόσο να δίνουν την οποιαδήποτε έμφαση στο σημείο της σεισμικής επικινδυνότητας.

« Την ώρα που ο Παπανδρέου εκτός από το «λεφτά υπάρχουν», έταξε στον κόσμο την υπόσχεση της «πράσινης ανάπτυξης», οι Υπουργοί του Παπακωνσταντίνου και Μπιρμπίλη «έκαναν τις πάπιες» μπροστά στον ξεσηκωμό της τοπικής κοινωνίας της Χαλκιδικής για το έγκλημα της εκκρήξης των Μεταλλείων Κασσάνδρας Χαλκιδικής έναντι πινακίου φακής» έγραψαν οι εκκρότεροι «σχολιαστές του διαδικτύου»

« Ο σήμερα ελεγχόμενος για την λίστα Λαγκάρντ Γιώργος Παπακωνσταντίνου και η «κολλητή» του Γιώργου Τίνα Μπιρμπίλη δεν είχαν κουβέντα να πουν τότε για την παρέμβαση-κόλαφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που άφηνε σοβαρά υπονοούμενα για σκοτεινές και συνοπτικές διαδικασίες όσον αφορά την εν λόγω πώληση, με την οποία το δημόσιο φέρεται να έχει ζημιωθεί κατά δεκάδες εκατομμύρια ευρώ. Και με κάποιους να έχουν βάλει στις τσέπες τους τεράστια ποσά από μίζες που φέρονται να έχουν διακινήθει. Το θέμα των Μεταλλείων της Κασσάνδρας Χαλκιδικής χειρίστηκαν τότε οι δύο «κηπουροί» που είχε βάλει ο Γιώργος Παπανδρέου στα δύο κρίσιμα Υπουργεία» ανέφεραν τα ρεπορτάζ.

« Την ίδια ώρα – συνέχισαν άλλοι- η επιτροπή ανταγωνισμού της Ε.Ε. ζητούσε να μάθει από την κυβέρνηση αν ο Ελληνικός χρυσός Α.Ε. πουλήθηκε στον Μπόμπολα έναντι 11 εκ. ευρώ (με έμμεσο τρόπο), ενώ οι Ευρωπαίοι αποτίμησαν το κόστος σε 408 εκατ. Ευρώ. Κάτι που σήμαινε ότι «χάθηκαν» για το Ελληνικό δημόσιο κοντά στα 400 εκ. ευρώ και παρεμβάινει η Ε.Ε. για να ΤΙΜΩΡΗΣΕΙ την Ελλάδα.»

Πρόκειται βεβαίως για την εταιρεία Ελληνικός Χρυσός Α.Ε. πίσω από την οποία υπάρχει ο «ΑΚΩΡ», δηλαδή ο κ. Μπόμπολας ενώ την αρχική υπογραφή είχε βάλει το 2003 ο Χ. Πάχτας.

Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρενέβη ζητώντας να μάθει γιατί η μεταβίβαση των Μεταλλείων έγινε στην αγοράστρια εταιρεία χωρίς δημόσιο διαγωνισμό, όπως προβλέπεται για όλες τις παρόμοιες περιπτώσεις! Επιπλέον στη σύμβαση προβλεπόταν η απαλλαγή της εταιρείας «Ελληνικός Χρυσός» από την υποχρέωση καταβολής του φόρου μεταβίβασης ή οιοδήποτε άλλου φόρου, αλλά και ποιος αποφάσισε ότι η αγοράστρια εταιρεία θα καταβάλει μειωμένες δαπάνες για τις αμοιβές δικηγόρων και συμβολαιογράφων! Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήλεγξε αν όλα τα ανωτέρω είναι παράνομα, ενώ έχει καταλήξει ότι πρόκειται για παράνομη κρατική ενίσχυση!

Σε μίαν άλλη πλευρά της υπόθεσης, σχολιάστηκε πολύ ότι ήταν κατά πάσα πιθανότητα η Τίνα Μπιρμπίλη που ως Υπουργός Περιβάλλοντος έκανε την τελική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το «Επενδυτικό Σχέδιο Ανάπτυξης των Μεταλλείων Κασσάνδρας» να συμπίπτει χρονικά με το νομοσχέδιο «fast track» που προώθησε τότε η κυβέρνηση Παπανδρέου για την «επιτάχυνση των μεγάλων έργων».

Η Σεισμοτεκτονική Μελέτη του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου

Τον Ιανουάριο του 2010, η Επιτροπή Ερευνών του Τμήματος Γεωλογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με επικεφαλής τον επιστημονικός υπεύθυνο Σ. Παυλίδη Καθηγητή Γεωλογίας και με συνεργάτες τον καθηγητή Σεισμολογίας Τσάπανο, τον Γεωλόγο- Σεισμολόγο Msc Κοραβό, την Γεωλόγο Msc Μιχαηλίδου και τον δόκτορα Γεωλόγο Χατζηπέτρο, παρέδωσε στην «Ελληνικός Χρυσός Α.Ε.» σεισμοτεκτονική μελέτη με τον τίτλο «Μελέτη περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Μεταλλευτικών – Μεταλλουργικών εγκαταστάσεων» της εταιρείας στη Χαλκιδική.

Η σύμβαση για τη μελέτη είχε υπογραφεί με την εταιρεία ENVECO Α.Ε. και στην περιγραφή του περιεχομένου υπογραμμίζονταν ότι επρόκειτο για μελέτη « των ρηγμάτων της ευρύτερης περιοχής των μεταλλείων Κασσάνδρας».

Ανάμεσα στα περιεχόμενα υπήρχαν συγκεκριμένα κεφάλαια για την γεωτεκτονική τοποθέτηση της περιοχής μελέτης, τους γεωλογικούς σχηματισμούς της περιοχής τα μορφολογικά χαρακτηριστικά, το Ρήγμα Στρατωνίου, το Ρήγμα Βαρβάρας και το Ρήγμα Γοματίου. Επίσης, ανάλυση της σεισμικότητας της περιοχής, στοιχεία για τον σεισμό του 1932 αλλά και μια εκτίμηση της σεισμικής επικινδυνότητας της περιοχής.

Προχωρώντας στην ανάλυση και επεξεργασία της επιστημονικής μελέτης η οποία αποτέλεσε και ένα από τα βασικά στοιχεία μέσω των οποίων η «Ελληνικός Χρυσός» διεκδίκησε και τελικά απέκτησε την κυριότητα των περιοχών για εξόρυξη χρυσού, διαπιστώνουμε ότι οι μελετητές αναφέρονται συγκεκριμένα στην «ανίχνευση ενεργών και πιθανών ενεργών ρηγμάτων στην υπό μελέτη θέση ανέγερσης νέων εγκαταστάσεων της εταιρίας».

Οι μελετητές τονίζουν ότι « τα ρήγματα χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής και μελέτης» και υποδεικνύουν ότι « αν και η περιοχή είναι σχετικά χαμηλής σεισμικότητας στα τελευταία 75 χρόνια, μια σειρά μικρού μεγέθους αισθητών σεισμών της τάξεως 3.0 έως 5.3 έχουν συμβεί στην περιοχή.»

Στις 24 Μαΐου του 2012,το Πρωτανικό Συμβούλιο του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, αφού έλαβε υπόψη του την εισήγηση του Συμβουλίου Περιβάλλοντος για την επέκταση της μεταλλευτικής δραστηριότητας της εταιρείας στη Βόρεια Χαλκιδική, καθώς και θέσεις για το αντίστοιχο θέμα του Κοσμήτορα της Σχολής Θετικών Επιστημών ΑΠΘ, Καθηγητή Γεωλογίας, Σπύρου Παυλίδη, έκρινε ότι στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων « υποβαθμίζεται ο περιβαλλοντικός κίνδυνος από την προτεινόμενη δραστηριότητα στα επιμέρους φυσικά και ανθρωπογενή συστήματα» και πρότεινε « να συμπληρωθεί και να επανεξεταστεί η ΜΠΕ στα σημεία που δεν παρέχονται εγγυήσεις για την ασφαλή εξόρυξη», να « ληφθούν σοβαρά υπ' όψη οι περιβαλλοντικοί όροι που οι επιστήμονες έχουν επισημάνει και δεν έχουν ληφθεί πλήρως υπόψη» αλλά και «να υπάρξει μηχανισμός διαρκούς ελέγχου τήρησης των περιβαλλοντικών όρων» .

Αξίζει να σημειωθεί ότι όταν στις 22 Μαρτίου, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε «απολύτως νόμιμη, πληρούσα τους περιβαλλοντικούς όρους» τη λειτουργία των μεταλλείων χρυσού στην Κασσάνδρα της Χαλκιδικής, απορρίπτοντας αίτηση που είχαν καταθέσει οκτώ σύλλογοι της περιοχής για

περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τη λειτουργία των μεταλλείων κρίνοντας τις «μη σημαντικές», το μέγα πρόβλημα της σεισμικής επικινδυνότητας ΔΕΝ αποτελούσε αντικείμενο της αίτησης.

Περίεργο; Προφανώς.

Από την αρχαιότητα

Η μεταλλοφορία της Χαλκιδικής είχε κινήσει το ενδιαφέρον των αρχαίων Ελλήνων. Όπως δείχνουν νεότερες έρευνες η σημερινή περιοχή Μαντέμ-Λάκκου, στην Στρατονίκη, -όπου βρίσκεται σήμερα και το σύγχρονο μεταλλευτικό συγκρότημα- αλλά και της Ολυμπίαδος, αποτελούσε μεταλλευτικό κέντρο. Στην ελληνιστική εποχή, τα μεταλλεία της περιοχής ήταν δραστηριοποιημένα. Αργότερα περί το 850 και μετά αναφέρονται τα Σιδηροκάυσια (περιοχή στα Στάγειρα), καθώς υπάρχει πλήθος αναφορών σε Αθωνικά έγγραφα, όπου μαρτυρείται η ύπαρξη μεταλλευτικής δραστηριότητας στην περιοχή.

Η ακμή των μεταλλείων του Στρατονικού Όρους στην Β.Α. Χαλκιδική, άρχισε από την εποχή που η περιοχή κατακτήθηκε από τους Οθωμανούς, επί Σουλτάνου Μουράτ Α' περί το 1409 με 1425.

Το Δεκέμβριο του 2003, το Ελληνικό Δημόσιο αγοράζει τα πρώην Μεταλλεία Κασσάνδρας από την θυγατρική της πολυεθνικής Kinross. Την ίδια μέρα, υπό την καθοδήγηση του Χαλκιδικάρχη Υπουργού κ. Χρήστου Πάχτα, τα μεταλλεία μαζί με άλλα 70 περιουσιακά στοιχεία μεταπωλούνται από το Δημόσιο στην «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ» η οποία τα εκμεταλλεύεται ως σήμερα.

Στις 24 Φεβρουαρίου 2012 ολοκληρώθηκε η διαδικασία «φιλικής εξαγοράς», από την Eldorado Gold με ανταλλαγή μετοχών, του 100% της μητρικής εταιρείας της «Ελληνικός Χρυσός Α.Ε.» στην οποία ο μεγαλύτερος μέτοχος ήταν η ελληνική κατασκευαστική εταιρεία ΕΛΛΑΚΤΩΡ.

Ιδιοκτήτης των μεταλλείων του Στρατονικού Όρους (πρώην Μεταλλεία Κασσάνδρας) από τον Δεκέμβριο 2003 είναι η «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ» Α.Ε., που πληρώνοντας 11 εκ. € απέκτησε τα περιουσιακά στοιχεία της προηγούμενης εταιρείας TVX Hellas Α.Ε. με μετόχους μεταξύ άλλων την ελληνική κατασκευαστική εταιρεία «ΑΚΤΩΡ» και την «European Goldfields» της οποίας μεγαλομέτοχος είναι ο Ρουμάνος Vasile Frank Timis, καταδικασμένος για εμπόριο ηρωίνης και συνδεδεμένος με ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.

skeftomasteellhnika.blogspot.gr